

Události pravé a ‚nepravé‘

Tak jako Leibniz argumentovala na počátku své Monadologie, že tu musí být jednoduché monády, protože tu jsou monády složité - a z čeho by byly složeny, leč z jednoduchých -, tak budeme i my argumentovat, že musí být nějaké „jednoduché události“, protože naše zkušenost nás učí, že tu jsou události ‚složité‘ resp. komplikované. Ale zatímco se Leibniz vůbec neptal na rozdíl mezi monádami jen tak zvenčí „složenými“ do nějaké hromady a monádami, „složenými“ z jednoduchých (většinou spící) monád tak, že vytvářejí tělo jedné ústřední monády bdělé, my se musíme soustředit především na rozdíl mezi událostmi pravými, které jsou vnitřně sjednocené, i když mohou být složité (komplikované, event. podle Teilharda „centrokomplikované“), a událostmi nepravými, které nejsou sjednoceny zevnitř (a proto nejsou skutečnou jednotou), ale jsou jako „nepravé“ sjednocovány prostřednictvím niternosti (vnitřních stránek) určitých subjektů, jež je tak berou (chápe, interpretují). Nejde zajisté o pouze subjektivní chápání a přístup, ale na druhé straně nejde ani o pouhé subjektivní „zobrazování“ něčeho ‚objektivně reálného‘. Jen zvenčí viděno a pozorováno nemají nepravé události žádné určité meze, resp. ty meze jim musí být vždycky nějak stanoveny nebo uloženy (ve smyslu určitého porozumění užší nebo širší až nejširší situaci). Na úrovni zcela přírodní jsou takovými „nepravými událostmi“ třeba ustavení (vznik) nějakého druhu nebo rodu rostlin nebo živočichů, ale také uskupení několika nebo mnoha jedinců v hejno, stádo nebo tlupu; na úrovni již počátečně lidské je to nějaké podoba rodiny, tlupy a kmene, později vytvoření nejjednodušších a později rozsáhlejších spolupracujících společenství, ještě později vznik městských civilizací a posléze dějin. Dějinné události mohou vznikat pouze tam, kde jsou jakožto dějinné chápány, tedy tam, kde se už ustavil dějinný subjekt. Člověk jakožto dějinný subjekt se pokouší děje, do kterých je pomořen nebo na které se už dokáže podívat jakoby z odstupu, pochopit v jejich „smyslu“, který je odlišný od „smyslu“ dějů v přírodě (zejména živé), ale jisté počáteční formy něčeho podobného můžeme vidět už v rámci přírody všude tam, kde se vytvářejí a ustavují tzv. niky nebo biotopy. Dějinné události jsou tedy možné jen tam, kde se vytvořily takové dějinné biotopy spolupracujících nebo se spolu do konfliktů dostávajících dějinných subjektů (tj. subjektů, které se pouhé děje pokoušejí myšlenkově uchopit jako dějinné události a dějiny).

(Písek, 040523-1.)